

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2022-09-26

Diarienummer:
OSN-2022-00291

Handläggare:
Joel Strandberg, Berivan Yalcin

Svar på motion om bibehållen dagersättning under semestern från Therese Rhann (-)

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** föreslå kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Ärendet

Therese Rhann (-) föreslår i en motion väckt 8 november 2021 att brukare inom daglig verksamhet ska få behålla sin dagersättning när de har semester på sommaren och över jul.

Beredning

Ärendet har beretts av vård- och omsorgsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Föredragning

I Uppsala kommun kan personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig få daglig verksamhet enligt 9 § p.10 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

I förarbetena till LSS i prop. 1992/93:159 noteras att daglig verksamhet inte ska uppfattas som anställningsform. Det är inte frågan om ett avlönat arbete och syftet är inte heller att producera varor eller tjänster. Däremot kan verksamheten med fördel utformas så att den bidrar till att öka personens förutsättningar att senare få en anställning i arbetslivet. Eftersom den dagliga verksamheten inte ska uppfattas som anställningsform bygger deltagandet på frivillighet för personerna.

Omsorgsnämnden har valt att betala ut habiliteringsersättning till personer som deltar i daglig verksamhet. Habiliteringsersättningen är inte reglerad i lag, förordning eller föreskrift men är ett sätt att stimulera personer till att delta i verksamheten. Deltagarnas försörjning består vanligtvis av aktivitetsersättning eller sjukersättning. Habiliteringsersättningen som kommuner betalar ut är skattefri för individen (Skatteverket, Dnr 130 56641-05/111).

Daglig verksamhet är en biståndsbeslutad insats inom LSS som kan innehålla både aktiviteter med habiliterande inriktning och mer produktionsinriktade uppgifter. Daglig verksamhet bygger på frivillighet för deltagarna. Insatsen ska anpassas efter deltagarnas behov och tillförsäkra dem goda levnadsvillkor samt full delaktighet i samhällslivet. Den habiliteringsersättning som nämnden har valt att betala ut syftar främst till att stimulera personer att delta i verksamheten och är inte avsedd som en inkomst. I Uppsala kommun är habiliteringsersättning för år 2022, 63 kr för heltid och 53 kr för deltid. Nämnden betalar i dagsläget inte ut någon habiliteringsersättning för deltagares frånvaro i form av ledighet.

En kartläggning har genomförts av kommuner som tillhör R9 nätverket och SKR, för att jämföra hur andra kommuner valt att hantera habiliteringsersättning under deltagares ledighet. R9 nätverket är ett nätverk som består av 9 kommuner ungefär lika stora som Uppsala sett till folkmängd. Dessa kommuner består av Uppsala, Västerås, Gävle, Örebro, Jönköping, Linköping, Norrköping Södertälje och Eskilstuna.

Förvaltningen har fått svar av samtliga tillfrågade kommuner förutom Eskilstuna. De flesta kommuner har svarat att de betalar habiliteringsersättning utifrån deltagarnas faktiska närvaro och inte under frånvaro i form av ledighet. Västerås och Örebro har dock valt att betala ut statsbidraget för habiliteringsersättning inför sommarledighet. Endast Gävle betalar ut habiliteringsersättning under ledighet för 4 veckor.

Omsorgsnämnden i Uppsala kommun har valt att inte betala ut statsbidraget inför sommarledighet som Västerås och Örebro gjort. Nämnden har i stället valt att betala ut statsbidraget i december för att få en större tillförlitlighet i beräkningen av den extra utbetalningen.

Enligt SKR finns ingen statistik som visar hur olika kommuner gör angående habiliteringsersättning under deltagarnas ledighet i anslutning till sommar eller jul. Deras erfarenhet är dock att deltagare på daglig verksamhet inte får habiliteringsersättning under ledighet utan bara när de deltar. Av jämförelsen med andra kommuner och SKR framgår att omsorgsnämnden följer praxis för hantering av habiliteringsersättning.

Mot bakgrund av ovanstående är förvaltningens samlade bedömning att daglig verksamhet inte ska likställas med en anställningsform. Den dagliga verksamheten bedrivs utifrån deltagarnas stödbehov och har ett annat syfte än vad en anställning har. Den bygger på frivillighet och den habiliteringsersättning som betalas ut är avsedd att uppmuntra till ökat deltagande. Att betala ut en "semesterersättning" som inte är direkt kopplad till att stimulera ökad närvaro, riskerar att betraktas som stöd till enskild. Ersättningen får då en annan innebörd och kan inte då betraktas som en sådan ersättning som är skattefri för mottagaren enligt inkomstskattelagen. Därmed blir det inte heller tillämpligt enligt lagstiftarens intentioner att betala ut semesterersättning till deltagare, likt en semesterersättning som en arbetsgivare betalar ut till sina medarbetare. Motionen bör av denna anledning avslås.

Därtill kommer att särbehandling av medborgare, såsom ekonomiskt stöd till enskild, kräver sakliga skäl för att vara förenligt med kommunallagen. Sakliga skäl anses föreligga när utbetalningen sker som ett sätt att motivera enskilda att delta i daglig verksamhet. Om utbetalning sker under ledighet sker det inte i motiverande syfte, utan enbart som en ekonomisk kompensation, vilket sannolikt vore i strid med kommunallagens regler om likabehandling. Även av detta skäl finns således anledning att avslå motionen.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 26 september 2022
- Bilaga, Motion om bibehållen dagersättning under semestern från Therese Rhann (-)

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Motion om att brukare inom daglig verksamhet ska få behålla dagersättningen under semestern

I Uppsala kommun har brukare inom daglig verksamhet 61 kronor före skatt i dagersättning om de arbetar 5 timmar om dagen eller mer. De som arbetar färre än 5 timmar om dagen får 51 kronor före skatt. Dagersättningen betalas enbart ut de dagar som brukaren är närvarande på sin dagliga verksamhet. Är brukaren sjuk eller ledig så blir det 0 kronor i dagersättning. Ofta påstås det att dagersättningen är en morot för att få brukaren att gå till sin dagliga verksamhet därav denna "närvaropeng".

På sommaren stänger många dagliga verksamheter och det är naturligtvis rimligt att de som arbetar där ska ha semester såsom alla andra löntagare har. Då daglig verksamhet är sommarstängt och brukarna njuter av en välförtjänt semester så betalas ingen dagersättning ut. Brukare som arbetar heltid inom daglig verksamhet förlorar cirka 1200-1300 kronor när de har en månads semester. Det finns kommuner i Sverige bland annat Västerviks kommun, där brukare inom daglig verksamhet får behålla sin dagersättning under semestern. Uppsala kommun borde också låta sina brukare inom daglig verksamhet behålla dagersättningen när verksamheten är stängd under sommaren och över julen. Det finns cirka 960 personer i Uppsala kommun som har daglig verksamhet. Det här är en grupp som under hela livet har extremt små inkomster. Det här är en grupp som har drabbats hårt av alla de nedskärningar som har gjorts inom välfärden de senaste 30 åren. År efter år sen 90-talet så har rapporter publicerats om ökad fattigdom bland personer som omfattas av LSS och är i daglig verksamhet. Om Uppsala kommun låter brukare inom daglig verksamhet behålla sin ersättning när de har semester så skulle det betyda mycket för den enskilda men vara en liten kostnad för kommunen. Det är dessutom rimligt att de liksom andra löntagare har betald semester.

Jag yrkar på att brukare inom daglig verksamhet ska få behålla sin dagersättning när de har semester på sommaren och över jul.

Therese Rhann (-)